

UNELE ASPECTE ALE INSTRUIRII ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT ALE AUTOPROCLAMATEI REPUBLICII NISTRENE

Simion CARP,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
rector al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,*

Alexandru PARENIUC,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Centrului proiectare didactică, coordonare și management al calității
al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI*

Summary

Some provisions of instruction in educational institutions of self-proclaimed Transnistrian Republic are analyzed in this article, which leaves suspended until today many conflicting issues which are also related to general education and not ultimately to military-patriotic training. We found that those students were instructed to move their arms against the constitutional forces of the Republic of Moldova and against Romania, identifying them as enemies of Transnistrian Republic. Is this a noble purpose of training and can this actions in the future provoke preparing of mercenaries, organization of illegal paramilitary formations; calling for overthrow or to violent change of constitutional order, deliberate actions aimed at inciting national, ethnic, racial and religious hostility?

Unfortunately, conclusion is as follows, graduates of educational institutions of Transnistrian Republic form today separatist subunits, joining to unrecognized association of states on the post-soviet territory, countries whose political and economic structures have been adapted more or less to the existence under peace or war, nor of international recognition.

„Dacă vrei pace, pregătește-te de război”, în latină „Si vis pacem, para bellum”, autorul expresiei fiind istoricul Cornelius Nepos (94-24 î.Hr.), pe care a folosit-o descriind viața conducătorului de oști Epaminandos (sec. iv î.Hr.).

Deja în antichitate această frază latină a devenit înaripată. Ea a fost reluată, modificată puțin, de scriitorul militar roman Publius Flavius Vegetius (sec. iv) în lucrarea sa „Breviar de artă militară”: „Qui desiderat pacem, praeparant bellum”, adică „Cine dorește pacea se pregătește de război”.

Sensul acestei expresii este interpretat, la etapa actuală, în felul următor: pacea unei țări este garantată doar de apărarea ei sigură, de forțe armate puternice, care zădărnicesc dorința unor posibili agresori de a o ataca, alte garanții ale păcii, în mod obiectiv, nu există.

Este oare comparabilă maxima respectivă cu diversele forme și metode ale educației militaro-patriotice a tinerei generații din Republica

Moldova? Sunt oare apți cetățenii țării noastre să se ridice, astăzi, pentru apărarea integrității teritoriale și independenței statului, așa cum au făcut-o bunicii și străbunicii noștri, care au demonstrat în repetate rânduri virtutea militară și onoarea militară în numele apărării Moldovei? A răspunde la aceste întrebări se poate analizând caracterul defensiv al doctrinei militare a statului nostru.

Statutul de neutralitate¹ al Republicii Moldova, consfințit în Constituție, prevede renunțarea țării noastre la participarea la orice blocuri militare, dar el nu ne împiedică, de asemenea, să reformăm sectorul securității, să modernizăm armata națională, făcând-o mai eficientă și mai mobilă.

Dacă în trecutul nu prea îndepărtat tineretul trebuia să însușească principiile privind apărarea Patriei, să înțeleagă menirea forțelor armate, caracterul și particularitățile lor, importanța serviciului militar, cerințele principale ale jurământului militar, să capete cunoștințe militare necesare și deprinderi practice în domeniul pregătirii tânărului soldat, să învețe bazele apărării civile și să dobândească deprinderi legate de protecția împotriva armei de nimicire în masă, a fost în stare să însușească într-un termen scurt armamentul modern, tehnica militară², căpătând și întărind aceste cunoștințe în 150³ de școli militare, la etapa actuală situația s-a schimbat în mod radical.

Din programele școlare, precum și din programele de învățământ superior ale școlilor medii de specialitate și tehnico-profesionale au fost excluse disciplinele „Pregătirea militară”, „Apărarea civilă”, „Instrucția de front”, „Orientarea în teren” etc. Majoritatea adolescenților pot deosebi cu greu revolverul de pușcă, tancul de transportorul blindat, regimentul de batalion, căpitanul de maior... Tinerii și tinerele de vârstă școlară pot îmbrăca anevoie masca antigaz, practic nu cunosc regulile de comportament în timpul tragerii de artilerie, nu au deprinderi de protecție împotriva armei de nimicire în masă etc.

Poate că această stare de lucruri e spre bine. Mai mult de două decenii, Republica Moldova își trăiește viața pașnică, oamenii nu aud focuri de armă, explozii, „urletul” tehnicii militare. Însă în statele învecinate cu R. Moldova nu domnește pacea, iar absolvenții școlilor sovietice formează, astăzi, subunități cu caracter separatist, se raliază state nerecunoscute provenind din spațiul postsovietic, state a căror structuri politice și economice s-au adaptat mai mult sau mai puțin la existența în condițiile „nici ale păcii, nici ale războiului, nici ale recunoașterii internaționale”.

Astăzi, ca și ieri, pe prima pagină a ziarelor citim știri despre tot felul

¹Art. 11, Constituția RM.

²Programa pregătirii militare inițiale a tineretului, Moscova, 1987, p. 3.

³S.F. Șakorov, *Lecții pentru viitorul ostaș*. Ediție didactico-metodică, Minsk, 1990, p. 101-109.

de scandaluri, prezentări de modă, fuzionare a unor întreprinderi mari, consecințele actualelor alegeri, mari competiții sportive, șomaj... și doar câteva note despre ceea ce se întâmplă la granițele noastre. În plus, situația s-a agravat brusc în Ucraina și a crescut prezența militară străină în apropierea nemijlocită de frontiera noastră.

Conflictul transnistrean: confruntările militare dintre trupele moldovenești și forțele MAI, pe de o parte, și formațiunile armate (garda etc.) ale așa-zisei Republici Moldovenești Nistrene, care s-a încheiat cu semnarea armistițiului și cu „înghețarea” conflictului armat – lasă în suspensie până astăzi numeroase chestiuni contradictorii care țin și de sfera educației generale și nu în ultimă instanță a pregătirii militaro-patriotice. Astăzi, în extrasul notelor totale ale reușitei pentru atestatul eliberat absolventului unei instituții de învățământ din RMN nerecunoscute, la rubrica „denumirea materiilor” figurează disciplina „pregătirea militară obligatorie”, precum și nota dată în funcție de reușita pentru întreaga perioadă de studiere a materiei respective. Dacă cunoștințele corespund notei date, putem judeca după titlurile articolelor din Internet: un elev din Tiraspol a fost rănit la umăr cu o armă pneumatică în timpul competițiilor⁴; patru adolescenți din Tiraspol au săvârșit un jaf⁵ etc.

Actualmente instituțiile de învățământ ale autoproclamatei republicii nistrene organizând manifestații sportive sub egida pregătirii sportivilor pentru jocuri olimpice, trec pe malul drept al Nistrului și testează diverse forme de atac asupra obiectivelor strategice ale R. Moldova, dovedind astfel furnizarea unor adevărați profesioniști specializați în planificarea, pregătirea sau declanșarea războiului, propaganda războiului care luptă în formațiunile cu caracter separatist în regiunile Donbas, Lugansc ale Ucrainei. Scopurile lor finale sunt departe de stabilitate și echilibru social, dezbinarea societății este tot ce au realizat acestea în ultima perioadă de timp.

Din discuțiile cu tinerii din regiunea transnistreană, care au studiat conform programelor de învățământ necondonate cu Ministerul Educației al RM, în limitele disciplinelor „Istoria RMN”, „Pregătirea militară inițială” am constatat că ei au fost instruiți să îndrepte armele împotriva forțelor constituționale ale Republicii Moldova și împotriva României, identificându-i ca dușmani principali ai RMN. Oare acesta este scopul nobil al instruirii și nu pot servi, oare, aceste acțiuni pe viitor ca pregătirea mercenarilor, organizarea unor formațiuni paramilitare ilegale; chemările la răsturnarea sau schimbarea prin violență a orânduirii constituționale, acțiunile intenționate îndreptate spre ațâțarea vrajbei,

⁴ <http://news.pnrgid.com/news-pmr/15634-tiraspol-skogo-shkolnika-ranili-iz-pnevmatiki-v-plecho-na-sorevnovaniyakh>

⁵ <http://point.md/ru/novosti/proisshestviya/chetvero-tiraspoljskih-podrostkov-sovetschili-razboj>

diferențierii sau dezbinării naționale, etnice, rasiale sau religioase?

Evident că da!

În aceste situații când autoritățile nistrene cer factorilor de decizie din Republica Moldova echivalarea diplomelor absolvenților lor cu ulterioara încadrare în câmpul de muncă al R. Moldova – noi benevol le permitem să se infiltreze în structurile naționale, iar scopul „nobil” al activității specialiștilor din RMN îl percepem ulterior. Considerăm că în atare cazuri putem să ne trezim și noi în țară cu o asemenea situații critice cu care actualmente se confruntă societatea ucrainenilor.

Noi respectăm principiul introducerii educației militaro-patriotice și în programa de învățământ școlar al Republicii Moldova, astfel încât fiecare adolescent să poată conștientiza necesitatea ei pe viitor, având capacitatea de a respinge orice agresiune, de a-și apăra țara.

Sperăm cu toții că pe noi nu ne amenință conflicte militare, mișcări separatiste, separarea sau autonomia vreunui teritoriu, dar au sosit timpuri triste: a preîntâmpina evoluția evenimentelor în lume a devenit la fel de complicat ca și precizarea corectă a vremii de către serviciul hidrometeorologic. Totul se schimbă în câteva secunde, astfel încât „adevărul” de ieri nu mai este decât gunoi informațional, procesul de restabilire a economiei distruse în condițiile izolării efective de lumea exterioară evoluează foarte încet. În ultimă instanță, toate acestea au drept consecință faptul că puțini tineri doresc să intre în rândurile armatei și să apere cu onoare integritatea țării noastre, iar „apărarea Patriei este un drept sfânt și datoria fiecărui cetățean”⁶.

„Doctrina militară a Republicii Moldova”, elaborată și publicată încă în 1995⁷, este învechită moral. Începând din 1998, termenul satisfacerii serviciului militar obligatoriu a fost redus până la 18 luni, mai târziu – până la 12 luni. În septembrie 2007, efectivul armatei Republicii Moldova a fost redus de la 6,8 mii până la 6,5 mii militari; armata era dotată cu 209 unități de tehnică blindată și cu 120 de tunuri și branduri⁸. Pe lângă militari, armata număra 2300 persoane civile⁹. Astăzi, Armata Națională numără 5,354 militari și 57,071 rezerviști¹⁰.

Pregătirea cadrelor de ofițeri pentru Armata Națională se desfășoară în instituțiile de învățământ militar ale Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne, în care un număr tot mai mare de tineri doresc să fie admiși. În acest sens, o importanță crescândă trebuie să o

⁶ Art. 57, Constituția RM.

⁷ Hotărârea nr. 482-XVII din 6 iunie 1995.

⁸ Moldova își reduce armata// LENTA.RU din 4 septembrie 2007.

⁹ Armata moldovenească va fi redusă// Agenția de informații „REGNUM” din 6 aprilie 2007.

¹⁰ IISS Military Balance 2012, p. 136.// http://ru.wikipedia.org/wiki/Fortele_armate_ale_Moldovei

aibă orientarea profesională militară a școlii, de unde începe educația cu caracter profesional – un proces îndelungat și complicat, dar atât de necesar țării noastre! Actualmente, pentru un tânăr care și-a ales cariera de ofițer deja nu sunt suficiente calitățile moral-patriotice, o bună pregătire de cultură generală și un organism viguros, mai e nevoie de dorința arzătoare de a-și însuși profesia de ofițer, de a avea vocația și de a manifesta interes pentru ea. E imposibil să realizezi administrarea pedagogică a educației militaro-patriotice în școală, în liceu, bazându-se doar pe experiența de viață, pe intuiție, pe cunoștințele empirice. A întruhipa în viață acest deziderat e posibil cu condiția reglementării legăturilor dintre școli, licee și colectivele instituțiilor militare superioare, dând acestei forme un caracter de ritual. Elaborarea unor obiective concrete, pregătirea și întocmirea unor planuri fundamentate, lucrul organizatoric privind realizarea lor, exercitarea controlului asupra educației militaro-patriotice în școlile și liceele țării constituie principalele tipuri ale acestei activități.

Astfel, războiul nu ne amenință, însă armata noastră trebuie înzestrată cu armament modern, eficient și de mare precizie. Tehnica urmează să asigure unităților Forțelor Armate protecție, mobilitate înaltă, capacitate de manevră, posibilitatea de a efectua cercetarea și de a executa lovituri precise prin foc la distanțe mari. Noi trebuie să fim pregătiți să ripostăm oricăror provocări ale timpului, inclusiv celei militare.

Am vrea să încheiem articolul cu cuvintele lui Flavius Vegetius: „Astfel, cine vrea pace, să se pregătească de război, cine vrea victorie, să-și instruiască asiduu ostașii, cine vrea să obțină un rezultat favorabil, să poarte război, bazându-se pe artă și pe cunoștințe, nu pe întâmplare. Nimeni nu va cuteza să-l sfideze și să-l offenseze pe cel despre care știe că în luptă va fi mai puternic decât el”¹¹.

Bineînțeles, „pacea e mai bună decât cel mai just război”, însă nu trebuie să uităm nici celebra expresie romană: „Dacă vrei pace, pregătește-te de război”.

¹¹ Epitome institutorum rei militaris, 3, Prolog, Flavius Vegetius Renatus. *Breviar de artă militară*.